

En ny transatlantisk handelspolitik: Hur ska Trumps tullar bemötas?

Fredrik Erixon

- Donald Trump har försatt USA på en ny handelspolitisk linje, driven av protektionistiska impulser och utförd med en oförutsägbar förhandlingsstrategi. Handelsrelationen med EU och andra viktiga handelspartners kommer sannolikt att fortsätta vara kaosartad under en överskådlig tid.
- USA:s missnöje med den transatlantiska handeln bygger i hög grad på merkantilistiska irrläror men även i viss mån på legitima bekymmer över brist på framsteg inom den internationella handelsregimen och slutenhet i vissa delar av EU:s inre marknad.
- I vissa av EU:s kretsar finns det en vilja att bemöta Trumps protektionism genom att ge tillbaka med samma mynt. Strafftullar skadar Europa ekonomiskt och lär inte avskräcka USA från att införa tullar.
- Istället för att bygga murar runt den inre marknaden bör EU visa ledarskap genom att fortsätta främja frihandel. Svårigheterna med den transatlantiska handelsrelationen kan bäst mildras genom att erbjuda USA nya handelsavtal som eliminerar tullar och reducerar regelhinder samtidigt som Europa minskar beroendet av den amerikanska säkerhetsgarantin genom bättre militär kapacitet.

Fredrik Erixon är chef för den Bryssel-baserade tankesmedjan European Centre for International Political Economy (ECIPE) som han medgrundade år 2006. Han har tidigare varit rådgivare åt den brittiska regeringen, chefsekonom på Timbro och rankades år 2010 som en av de 30 mest inflytelserika personerna i Bryssel.

Inledning¹

Den första stenen är nu kastad i vad som kan bli ett eskalerande transatlantiskt handelskrig, en situation där USA och Europa successivt sätter upp nya handels hinder mot varandra. En sådan utveckling skulle vara skadlig för både Europa och USA: mindre export och högre importkostnader reducerar värdeförädlingen i ekonomin och konsumenters reella inkomster. Den skulle dessutom anstränga ett säkerhetspolitiskt samarbete mellan de två som blir allt mer osäkert. Handel och säkerhetspolitik har varit nära sammanflätade teman i det samarbete mellan USA och Europa som växte fram efter andra världskriget och som varit tongivande för internationell politik allt sedan dess. Det globala ledarskapet från USA och Europa har under 70 år kombinerat spridningen av internationell handel, kapitalistisk marknadsekonomi och liberal demokrati med säkerhetspolitiska allianser och samarbeten. Det bygger på en gemenskap mellan frihandel och klassisk realpolitik. Den är som ett äktenskap mellan Adam Smith och Niccolò Machiavelli, och det är just det äktenskapet som president Trump nu vill avsluta.

Trumps administration har, likt tidigare administrationer, bristande tålamod med Europas ovilja att sörja för sin egen säkerhet och militära stabilitet. Nu vill man dessutom skriva om reglerna för internationell handel. De tullar som USA nu infört på export av stål och aluminium från Europa (och resten av världen) är också motiverade av skäl som – åtminstone i en formell mening – har med nationell säkerhet att göra. Dessa tullar föregreps av så kallade Sektion 232-utredningar där det amerikanska handelsdepartementet avgjorde om importberoende av stål och aluminium var ett hot mot nationell säkerhet, till exempel i en situation av snabb upprustning då omedelbar tillgång på stål är centralt.² Det amerikanska försvarsdepartementet avfärdade dock den faran och ingen bedömare tror att det är av omsorg för landets säkerhet som tullarna införs.

En bättre förklaring är att president Trump är en instinktiv merkantilist som enbart accepterar handelsrelationer som ger USA ett handelsöverskott – eller som åtminstone är i balans – och som generellt ser på amerikansk ekonomi i en anda av ekonomisk isolationism. Det är han inte ensam om. Merkantilism – en syn på handel i vilken export är bra men import är dåligt – kombinerad med allmän isolationism var länge dominerande i amerikansk politik. Det var först efter

1 Stort tack till Janerik Larsson som hade många goda synpunkter på ett utkast till denna text.

2 "Secretary Ross Releases Steel and Aluminium 232 Reports in Coordination with the White House", 16 februari 2018, United States Department of Commerce, <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2018/02/secretary-ross-releases-steel-and-aluminum-232-reports-coordination>.

andra världskriget som USA blev inriktat på att samarbeta med andra länder genom internationella handelsavtal som skapade en friare handel och en regelstyrd handelspolitik. Bakom denna linje fanns ambitionen att skapa bättre villkor för export och utländska direktinvesteringar för de internationellt orienterade amerikanska bolagen. Men den huvudsakliga premissen var att USA tjänade på att vara mer öppet för handel än andra länder och att amerikanskt ledarskap i den internationella ekonomin skulle sträva efter att etablera bättre villkor för fri konkurrens. Trump delar inte denna syn. Därför ogillar han handelsavtal med regler som skapar förutsägbarhet och som begränsar möjligheterna för en regering att införa handelshinder när och på vilken grund den än vill. I Trumps ögon är amerikansk ekonomisk dominans ett skäl för att landet ska ha större flexibilitet att – på bekostnad av den fria konkurrensen – ge sina egna bolag fördelar.

Hur bör EU och andra bemöta en amerikansk administration som ville sätta stopp för sju decennier av transatlantiskt samarbete och ökad frihet för internationell handel? Det är uppenbart att EU inte hittat strategin för att hantera Trump. Kanada och andra nära allierade befinner sig också i samma besvärliga situation. De har ett stort beroende av handeln med USA och vill inte eskalera handelskonflikter eller underminera de säkerhetspolitiska band som finns med USA. Samtidigt behöver de visa politisk integritet och markera att det finns en politisk kostnad för USA att bete sig illa. Precis som EU har Kanada meddelat att de kommer införa ”strafftullar” mot USA enligt principen ”lika för lika”, eller – som Kanadas premiärminister Justin Trudeau uttryckte det: ”Sauce for the goose is sauce for the gander”.

Denna respons har fått Trump att hota med ny protektionism – och han tycks vara obekymrad om risken att eskalerande handelskonflikter kommer att påverka den amerikanska ekonomin negativt. EU och Angela Merkel, Trumps *bête noire*, är särskilt föremål för Trumps nya aggression. Han har i flera tal riktat in sig på den tyska bilindustrin och det handelsöverskott som Tyskland har med USA. En ny utredning av det amerikanska handelsdepartementet undersöker nu om importberoende av bilar och andra transportmedel är ett hot mot landets säkerhet.

Och det slutar inte där. I en tweet efter det kollapsade G7-mötet i Kanada – då Merkel och andra ledare gjorde ett sista försök att få Trump att stoppa de nya tullarna på stål och aluminium – ökade Trump insatserna ännu mer genom att hänvisa till Nato. ”Germany pays 1 per cent (slowly) of GDP towards Nato, while we pay 4 per cent of a MUCH larger GDP”³ skrev presidenten. “The US pays close to the entire cost of Nato-protecting many of these same countries that

”I Trumps ögon är amerikansk ekonomisk dominans ett skäl för att landet ska ha större flexibilitet att – på bekostnad av den fria konkurrensen – ge sina egna bolag fördelar.”

3 <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/1005988633747312640>

rip us off on Trade (they pay only a fraction of the cost-and laugh!)”. Och detta, fortsatte han, ska nu ändras: “Change is coming!”

Vart är vi på väg?

Trump's twitterkonto har hittills varit en bra källa till information om administrationens kommande handelspolitik. Vi bör därför förvänta oss kaos i relationerna mellan USA och andra. Presidenten må vara en person som över tid bytt åsikt i många frågor, men när det gäller synen på internationell handel har han varit konsistent. Hans merkantilistiska övertygelse kan spåras tillbaka till 1980-talet. Ända sedan Nafta-avtalet var färdigförhandlat under tidigt 1990-tal har Trump konsekvent argumenterat emot det och andra frihandelsavtal som USA ingått med länder världen över. Vi behöver därför inte gå över ån efter vatten för att förstå varför Trump-administrationen är i handelskonflikter med snart sagt alla viktiga handelspartners. Konflikterna är en konsekvens av att Trump och likasinnade i administrationen inte tror att handelsavtal är fördelaktiga för USA och vill – om inte dra sig ur – omförhandla dem till den grad att de längre inte kan associeras med frihandel.

Trump's första beslut efter att han intog Vita huset var att lämna TPP-avtalet med elva andra Stillahavsländer, ett handelsavtal som bygger på USA:s redan existerande frihandelsavtal med länder i regionen. Därefter omförhandlades frihandelsavtalet med Sydkorea, primärt i syfte att minska Koreas export till USA. Nafta-avtalet är också under omförhandling och om presidentens temperament får avgöra, är det sannolikt att administrationen snart lär meddela att USA ämnar dra sig ur Nafta.⁴ Ett handelskrig med Kina håller också på att byggas upp. En första runda av nya tullar på kinesisk export har redan beslutats, och Beijing har redan markerat att Kina ger tillbaka med samma mynt. Nu vill Trump höja insatserna och ta ut tullar på 200 miljarder dollar av kinesisk export, utöver de redan 50 miljarder dollar som beslutades i den första rundan. Beijing har redan meddelat att kinesiska strafftullar kommer att omfatta samma ekonomiska värde.

Vad som ytterligare talar för ett scenario av eskalerande handelskrig – och att nya konflikter kommer att starta – är att Trump sätter större politiskt pris på uppluckring av regelverk än på att skapa nya och hållbara avtal. Om handelsavtal

”Presidenten må vara en person som över tid bytt åsikt i många frågor, men när det gäller synen på internationell handel har han varit konsistent.”

⁴ Det betyder nödvändigtvis inte att USA lämnar Nafta. Det är kongressen och inte administrationen som beslutar om lagar och om USA ska lämna Nafta måste kongressen besluta att ta bort alla de lagar som ger Nafta legal verkan i USA.

inte ger andra uppenbara politiska fördelar för Trump är den första instinkten att radera snarare än reformera dem.⁵

För Europas del tillkommer andra skäl för att befara att Trump är inställd på att skapa kaos och att trappa upp handelskriget. Trump är ingen vän av EU och värderar snarare de europeiska politiker som antingen vill att EU kollapsar eller att just deras land lämnar det europeiska samarbetet. Hans politiska vänner i Europa finns i det populistiska ogräset långt ut på högerkanten. Trump vill provocera europeiska ledare som Angela Merkel snarare än bygga långsiktiga relationer med dem. Han söker konfrontation snarare än samarbete.

Man behöver heller inte lyssna till Trump för att hitta källor till pessimism. Inte heller de mer ortodoxa krafterna i administrationen ser på EU som en hållbar politisk konstruktion eller som en stabil partner för många av de amerikanska ambitionerna för global säkerhetspolitik framöver. Det finns de – som försvarsminister James Mattis – som ser ett värde i Nato och fortsatt militärt samarbete med Europa, men de arbetar generellt i motvind och mot en president vars instinkt är att göra Nato-samarbetet och USA:s militära närvaro i Europa till en bricka i ett politiskt spel om handel. Precis som Trumps tweet efter G7-mötet lär presidenten snart göra solidaritetsklausulen i Nato till föremål för handelspolitiskt köpsläende.

Finns det motverkande krafter?

Ekonomiska kostnader

Det finns en del krafter som eventuellt kan ha en modererande inverkan på Trump. En är att amerikansk ekonomi påverkas negativt av alla de nya handelsbarriärer som är på gång. Bakom den nya handelspolitiken finns den enkla populistiska föreställning – som fungerade så effektivt i valkampanjen – att Trump befriar dem som förlorat arbete på grund av ekonomisk modernisering från skuld ("det är inte ert fel") och att korrigerande åtgärder inte kostar något. Jobb i kol- eller stålsektorn, till exempel, kan återskapas utan att andra förlorar något på det. Wilbur Ross, USA:s handelsminister, hävdade till exempel att landets nya ståltullar inte kostar mer än att priset för en konservburk med soppa går upp med en dollarcent. Trumps merkantilism bygger på samma typ av illusion. Handelsunderskott är en konsekvens av ojämlika handelsvillkor – att andra länder, med presidentens ord, "have taken advantage of us" – och inget hushåll kommer

"Trump är ingen vän av EU och värderar snarare de europeiska politiker som antingen vill att EU kollapsar eller att just deras land lämnar det europeiska samarbetet. "

⁵ Trump uppskattade till exempel att det fanns politiska skäl att behålla frihandelsavtalet med Sydkorea när han under hösten 2017 trappade upp konfrontationen med Nordkorea. Därför accepterade han ett reformerat frihandelsavtal.

att behöva lida nu när Trump ska driva handeln i balans. Handelskrig, kommenterade Trump, är ”easy”.⁶

Förr eller senare kommer illusionen att möta den krassa ekonomiska verkligheten. Med ståltullarna ökar produktionskostnaderna för de industrier i USA som använder stål. Kostnader för ny infrastruktur ökar och biltillverkare som importerar stål från andra länder tvingas i slutändan höja priset på bilar. Eftersom amerikanska biltillverkare också exporterar till andra länder betyder det att deras konkurrenskraft på exportmarknader minskar. I en värld där tillverkningskedjor är globaliserade har tullar en direkt negativ effekt på konkurrenskraften. Företag kommer att gå under och jobb kommer att försvinna på grund av Trumps handelspolitik.

Motstånd i kongressen

En annan motverkande faktor är eventuellt den amerikanska kongressen. Seniora republikaner i kongressen är inte ense med Trump om handelspolitiken och vill se en mer frihandelsinriktad linje. Den republikanske Tennessee-senatorn Bob Corker föreslog i början av juni, i en budgetproposition för försvaret, ett tillägg som skulle ta bort presidentens möjlighet att införa tullar på grundval av nationell säkerhet. Corker lyckades få en del republikaner (och demokrater) att stödja förslaget och även om det aldrig gick till omröstning är det en första indikation på att republikaner i kongressen kan agera mer resolut mot Trump om protektionismen eskalerar.

Demokraterna kan också bli en allierad i motståndet till Trumps handelspolitik om partiet tar kontroll över representanthuset och/eller senaten i mellanvalet. Många demokrater i kongressen uppskattar förvisso Trumps handelspolitiska konfrontationer, särskilt dem med Kina, men ett demokratiskt ledarskap i kongressen lär också söka alla möjligheter att störa Trumps ambitioner och vara lika konfrontativ mot Vita huset som republikaner i kongressen var mot president Obama. Den punkt de möjligen kan samlas kring, och som även protektionistiskt lagda demokrater tidigare stöttat, är att presidentens konstitutionella mandat från kongressen i frågor om handelspolitik kraftigt ska beskäras – eller tas bort i sin helhet.

Särskilt Europa hoppas på en sådan utveckling. Även protektionistiska demokrater som Bernie Sanders är skeptiska till att eskalera handelskonflikter med EU och andra utvecklade ekonomiska regioner som inte konkurrerar med hjälp av låga löner och dåliga arbetsvillkor. Men det finns uppenbara risker med att sätta

”I en värld där tillverkningskedjor är globaliserade har tullar en direkt negativ effekt på konkurrenskraften. Företag kommer att gå under och jobb kommer att försvinna på grund av Trumps handelspolitik.”

6 <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/969525362580484098>

hoppet till kongressdemokrater i frågor om handel. Europa kan kanske rädda sitt eget skinn, men andra kommer snarare att få större problem. Mellan vänsterdemokrater och Trump-republikaner finns betydande samsyn i kritiken av internationella handelsregler och båda sidor flötar med att ta USA ut ur Världshandelsorganisationen (WTO).

Strafftullar från andra länder

En tredje motverkande faktor skulle kunna vara strafftullar. Ställd inför den ekonomiska konsekvensen av att andra inför vedergällningsåtgärder mot USA:s nya protektionism – mindre export för amerikanska bolag och färre jobb i exportsektorn – kan Trump moderera sina instinkter och åtminstone göra handelspolitiken mindre karakteristisk för hans presidentskap. Detta är i alla fall teorin bakom de strafftullar som EU, Kanada och andra nu inför mot USA. Den bygger på en enkel logik: om handelspolitiken ytterst handlar om att ömsesidigt ge varandra ”exporteftergifter” kan ett land som unilateralt bryter avtal och inför tullar som tar bort andras exportmöjligheter aldrig påverka sin handelsbalans positivt *om alla de drabbade länderna hämnas*. Strafftullarna må ha en negativ inverkan på konsumenterna i de länder som inför dem, men den avsedda politiska effekten är att det land som först startade handelskriget motiveras att dra tillbaka sina handelshinder för att det kostar för mycket för dess exportörer, de som faktiskt påverkas av strafftullarna.

Det är oklart om denna logik faktiskt har någon bäring på verkligheten. Mycket talar för att den inte lär fungera som strategi mot Trump. Till skillnad från politiken kring de ståltullar som USA införde i början av 2000-talet, och som EU också bestraffade med tullar, har vi nu en president som faktiskt vill ha mer tullar. Bush-administrationens ståltullar var en önskad politisk eftergift till vissa stål-företag. Det blev politiskt enklare att hantera tillbakadragningen av dem då EU:s strafftullar innebar att det fanns en tydlig ekonomisk kostnad för att ge stålsektorn skydd. Intresse ställs mot intresse, och sektor mot sektor, också med Trumps tullar, men denna gång under en president som är obekymrad av om importberoende sektorer kommer att skadas. För att en strafftull ska fungera måste motparten antingen vilja undvika protektionism eller tvingas bära en ekonomisk kostnad som är för stor för att kunna motivera att tullarna en gång infördes eller ökades.

”För att en strafftull ska fungera måste motparten antingen vilja undvika protektionism eller tvingas bära en ekonomisk kostnad som är för stor för att kunna motivera att tullarna en gång infördes eller ökades.”

Reella problem för den transatlantiska handeln

Utöver den rad av Trumps klagomål som är sprungna ur ekonomiska irrläror är visst amerikanskt missnöje över den transatlantiska handeln baserat på reella utmaningar som de senaste decenniernas handelspolitik lämnat olösta. Det huvudsakliga problemet är att det sedan länge varit ett växande gap mellan regler och öppenhet i internationella handelsavtal och verkligheten för modernt näringsliv. Det skapar särskilt två irritationsmoment i de direkta relationerna mellan EU och USA, och EU kan erbjuda initiativ till att hantera båda problemen.

Det första är att tullarna som tillämpas i handeln mellan de två bestämdes under den Uruguay-runda i GATT/WTO som förhandlades klart för 25 år sedan. De kvarvarande tullskydd som finns är en direkt reflektion av tullpolitiken under 1970- och 80-talen och hur båda parter då bestämde för vilka sektorer fortsatt tullskydd var nödvändigt. USA, till exempel, ville behålla tullar inom särskilt textilsektorn samtidigt som man sökte större öppenhet och bättre regler för handel med tjänster och patenterade produkter. EU gjorde en annan prioritering som bland annat innehöll fortsatt höga tullar på bilar och komponenter till bilar. Båda parter antog att nya förhandlingsrundor inom kort skulle erbjuda möjligheter till att korrigera tidigare prioriteringar och bättre anpassa tullarna till den moderna profilen på produktion och handel. Men det har än så läge inte hänt. Samtidigt har den politiska grunden för tidigare prioriteringar försvunnit. USA har till exempel ingen större textilindustri kvar och EU har i olika bilaterala avtal liberaliserat handeln med bilar och jordbruksprodukter, en annan sektor som EU skyddat med höga tullar. I den transatlantiska handelsrelationen gäller dock fortfarande att EU:s tullar på bilar och komponenter till bilar är flera gånger högre än USA:s tullar på samma produkter. Trump har vid flera tillfällen understrukt denna obalans.

Det andra irritationsmomentet gäller öppenheten i den digitala ekonomin. USA hävdar – med rätta – att EU blir allt mer slutet för handel inom digitala tjänster och att bristen på egna ”digital champions” gör EU mer fientligt mot amerikanska digitala jättar. Administrationens position är att EU har ett betydande handelsöverskott med USA i varuhandeln men att dess slutenhet i bland annat den digitala tjänstehandeln gör det omöjligt att nå en balans i handelsrelationen. Även om man inte accepterar den del av analysen som är upptagen med handelsbalansen kan det konstateras att det finns en grund för irritation. Den digitala ekonomin har vuxit fram efter det senaste större avtalet för världshandeln (Uruguay-rundan) och även om det skett framsteg genom exempelvis

”Administrationens position är att EU har ett betydande handelsöverskott med USA i varuhandeln men att dess slutenhet i bland annat den digitala tjänstehandeln gör det omöjligt att nå en balans i handelsrelationen.”

Informationsteknologi-avtalet (ITA) har det närmast uteslutande gällt produkter inom informations- och kommunikationsteknologi (IKT), inte digitala tjänster.

Vad bör EU göra?

Det finns tyvärr ingen uppenbar strategi för EU som kan motivera Trump att plocka bort de nya tullarna på europeisk export och hålla sig ifrån att eskalera handelskriget. EU bör snarare förbereda sig på att det kommer att bli fler och mer allvarliga handelspolitiska konfrontationer med USA de närmaste åren. Det är också sannolikt att frågor om USA:s militära närvaro i Europa kommer att accentueras och att Trump kommer att använda Europas bristande militära kapacitet som en ursäkt för att skapa mer osäkerhet om värdet på USA:s säkerhetspolitiska garanti och ytterligare underminera det transatlantiska ekonomiska samarbetet. EU skulle snarare bespara tid och möda genom att acceptera att Trump är en president som enbart provoceras av ambitionen att försvara *status quo* eller det som hittills byggts upp i det transatlantiska samarbetet.

Trumps protektionism bör inte emuleras

Trumps protektionism är inte ett skäl för EU att sluta sig ekonomiskt och underminera internationellt ekonomiskt samarbete. Det kan låta som ett onödigt påpekande, men är allt annat än det i ett EU som själv håller på med mycket fuffens. EU har fastnat i ett tillstånd av byråkratisk introspektion och strategisk oförmåga att anpassa sig till nya villkor för ekonomisk utveckling. I frågor om den digitala ekonomin är EU defensivt och premierar hellre regleringar som dämpar digitalisering och andra innovationer snarare än regleringar som accelererar spridning av nya teknologier och affärsmodeller. EU föreslår också negativa unilaterala aktioner som är skadliga för ekonomiskt samarbete, till exempel den nya skatten på digitala tjänster som river upp årtionden av internationellt samarbete kring företagsbeskattning. Trump är inte den enda ledaren i världen som lockas av ekonomiska irrläror och om EU fortsätter på sin inslagna väg kommer också Europa att vara skyldigt till fallande ekonomisk öppenhet i världen.

Visa ledarskap genom mer öppenhet

Ett EU som däremot öppnar upp sin ekonomi och gör regionen mer dynamisk kommer successivt att förstärka attraktionen för ett regelstyrt globalt handelssystem som försöker åtgärda protektionism och skadliga regleringar. Få krafter i internationell ekonomisk politik är så stark som viljan att imitera de länder som är framgångsrika. Om EU verkligen menar allvar med sin ambition att erbjuda

”Trump är inte den enda ledaren i världen som lockas av ekonomiska irrläror och om EU fortsätter på sin inslagna väg kommer också Europa att vara skyldigt till fallande ekonomisk öppenhet i världen.”

internationellt ledarskap i handelspolitiken är få aktioner så avgörande som ekonomiska reformer som stärker EU:s egen ekonomiska utvecklingspotential.

Minska tullar och regelhinder för amerikanska företag

EU kan bidra till att förbättra den politiska dialogen med USA om handel genom att antingen ta bort tullar och mildra de regler som attackerar amerikanska digitala företag, eller att erbjuda USA ett nytt bilateralt avtal med samma resultat under förutsättning att USA erbjuder något i gengäld. Om sådana initiativ skulle materialiseras skulle de vara bra för Europa. Nolltullar skulle däremot inte ha någon större effekt på faktiskt handel inom ett område som bilar: det är för dyrt att transportera en färdig bil från USA till EU, eller vice versa, och den faktiska ekonomiska integrationen inom den sektorn sker huvudsakligen genom investeringar. Likaså finns det goda skäl att omedelbart erbjuda villkor för handel som inte stänger ute andra länders digitala export. Men bättre handelsvillkor överlag skulle signalera att EU är berett att arbeta med de problem som finns med en öppenhet och regler för handel som speglar ekonomin för 30 år sedan snarare än verkligheten nu.

Stärk Europas egen försvarskapacitet

En annan aktion som på samma sätt skulle vara gynnsam för Europa är att länder gemensamt visar på allvar att de vill sörja för regionens egen militära stabilitet genom att skaffa sig den kapacitet som krävs för det. Trenden nu är att EU-länder ökar sina militära utgifter, men de flesta startar från en position där stora delar av existerande organisationer är obrukbara och teknologiskt ålderdomliga. Det saknas också en samsyn mellan europeiska länder om vilka insatser som är särskilt viktiga för att skydda europeisk säkerhet. Utan den amerikanska säkerhetsgarantin behöver Europa egen kapacitet för att ytterst kunna vinna ett nukleärt krig med Ryssland – och att skaffa sig sådan kapacitet ligger i dag långt bortom det politiskt möjliga i Europa. En skarp acceleration i återuppbyggnaden av Europas försvarskapacitet skulle åtminstone göra det svårare för Trump att använda säkerhetsgarantin i Nato som ett slagträ i debatten om handel